

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول فقه (مظفر)

اصول علمیه (اجماع)

جلسه ۳۴۲

استاد شفیعی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

تعریف اجماع:

تعریف لغوی: اتفاق و هم رای شدن.

تعریف اصطلاحی: اتفاق خاص؛ در بیان این اتفاق خاص سه قول وجود دارد.

۱. اتفاق فقهاء. ۲. اتفاق اهل حل و عقد. ۳. اتفاق تمام امت اسلام.

تعریف جامع مصنف از «اجماع»:

اتفاق جماعتی که اتفاقشان شأنتی در کشف و اثبات حکم شرعی دارد، به همین جهت اتفاق

عوام الناس مشمول تعریف اصطلاحی نمی‌شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

حجیت اجماع:

عامه: اجماع را به عنوان یک دلیل شرعی و مستقل در مقابل کتاب و سنت جعل کرده و حجت می‌دانند.

امامیه: مساله اجماع را فقط به خاطر مماشاه با عامه طرح کرده و در صورتی آن را حجت می‌دانند که کاشف از سنت باشد.

توسعه در مفهوم اجماع:

ملاک اعتبار اجماع در نزد امامیه، کاشفیت آن از قول معصوم علیه السلام است؛ پس اگر اتفاق -

نظر جمع قلیلی کاشف از قول معصوم باشد، اجماع محسوب می‌شود؛ اگر چه خلاف تعریف

لغوی و اصطلاحی بوده باشد.

طرح دو سوال:

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

۱. منشا قول اصولیون در حجیت اجماع چیست؟

۲. ملاک در اتفاق، اتفاق چه کسانی است؟

الف: اتفاق تمام امت؟

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv: اتفاق تمام علمای یک عصر؟

ج: اتفاق بعضی از علمایی که قولشان معتبر است؟

بر فرض صحت احتمال سوم، این عده چه کسانی هستند که قولشان معتبر است؟

آراء محموده:

عبارت است از آراء عقلایی که به یک قضیه مشهوره‌ی عملیه که به حفظ نظام و نوع، تعلق گرفته

باشد و از آنجا که شارع، رئیس عقلاء، بلکه خالق عقل است، طبق همان قضیه حکم می‌کند؛ منتهی

این اتفاق نظر، تخصصاً از بحث اجماع خارج است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

عدم حجیت اجماع مردم:

چنین اجماعی را نمی‌توان به عنوان دلیلی بر حکم شرعی فرض کرد، زیرا منشا این اجماع، عادت،

عقیده، انفعالات نفسی، شبهات و... است و شارع میرا از این خصائص است؛ پس بر شارع لازم

نیست که بر طبق اجماع ناشی از دوافع نفسی، حکم کند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv